

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9165/2022
15.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Пецињачки, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, Одељење у Новом Саду, ради накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 151/22 од 31.03.2022. године, у седници одржаној 15.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 151/22 од 31.03.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неосновани.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду Прр1 154/21 од 14.12.2021. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је усвојен. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у предмету Привредног суда у Београду Ст 268/12, исплати износ од 510.969,29 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.560,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 151/22 од 31.03.2022. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 268/12, исплати износ од 510.969,29 динара, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка и обавезана је тужиља да туженој на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати износ од 27.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове жалбеног

поступка у износу од 18.000,00 динара, док је ставом трећим изреке одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужиља, због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, судским поравнањем од 13.06.2002. године, обавезан је „НАВИП“ АД да исплати тужиљи на име накнаде за одузету непокретност, као солидарни дужник са ДП „Задругар“, половину износа од 873.496,50 динара (значи 436.758,25 динара). Предузеће „НАВИП“ је 1990. године променило статус у ДОО, 1997. године уписан је већински друштвени капитал у односу на акционарски, 1998. године као оснивачи уписани су друштвени капитал и акционарски капитал, а од 2005. године постаје АД. Решењем Привредног суда у Београду Ст 268/12 од 15.05.2012. године над Привредним друштвом „НАВИП“ АД отворен је стечај и Закључком о листи утврђених потраживања тужиљи је утврђено потраживање, у трећем исплатном реду, у укупном износу од 549.470,11 динара. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 426/20 од 14.07.2020. године, тужиљи је утврђена повреда права на суђење у разумном року у наведеном стечајном поступку. Након тога, дана 23.12.2020. године, тужиљи је уплаћен износ од 38.500,74 динара по решењу о делимичној деоби од 08.12.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље за накнаду имовинске штете по основу утврђене повреде права на суђење у разумном року. Према ставу првостепеног суда, тужиља је стекла право на правично задовољење у висини ненаплаћеног признатог потраживања у стечају, а објективна одговорност тужене државе заснива се на одлуци Привредног суда у Београду Р4 Ст 426/20 од 14.07.2020. године, којом је утврђено да је тужиљи повређено право на суђење у разумном року због дугогодишњег трајања стечајног поступка.

Супротно закључку првостепеног суда, другостепени суд је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев, сматрајући да тужиља не може свој захтев да заснива искључиво на решењу од 14.07.2020. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак у побијаној пресуди да је тужиља морала да докаже да би своје потраживање наплатила у стечајном поступку да је стечајни суд поступао ефикасно, те да се одговорност тужене за накнаду спорне материјалне штете не може заснивати искључиво на чињеници да је решењем суда утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Наиме, правило о објективној одговорности Републике Србије, примењено на случај накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, не значи да је утврђењем повреде тог права тужила стекла право на накнаду имовинске штете коју је тужена дужна да јој надокнади. Услов за одговорност тужене је постојање узрочно-последичне везе између рада њених органа и настале штете у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Према допуњеном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године, у погледу извршних дужника физичких и правних лица који не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. С обзиром на ово нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед наплате тужила могла да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

У конкретном случају, правилно је другостепени суд закључио да одговорност тужене за накнаду спорне материјалне штете не може да се заснива искључиво на чињеници да је утврђена повреда права на суђење у разумном року, већ је услов за постојање одговорности тужене и то да тужила није могла своје потраживање да наплати у извршном поступку (мада тужила није ни тврдила да је водила извршни поступак ради принудне наплате овог новчаног потраживања), да је у тренутку отварања стечајног поступка стечајни дужник имао средстава у имовини од којих би се могла наплатити у ситуацији да је суд ефикасно поступао и предузимао нужне радње у циљу намирења поверилаца или да је у моменту када је стекла право на накнаду по Закону о заштити права на суђење у разумном року било средстава на рачуну стечајног дужника и да јој она у циљу намирења потраживања нису исплаћена, због незаконитог и неправилног рада стечајних органа. Према томе, у конкретном случају није остварен услов за одговорност Републике Србије, те су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

Тужила није успела у ревизијском поступку због чега јој не припадају трошкови тог поступка, а захтев тужене за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију је одбијен, јер ови трошкови нису били нужни и неопходни за доношење одлуке о ревизији, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**